9.9.2025

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: U 37/2025 vp

Lausunto: Eurooppalaisen ilmastolain muuttaminen

Tiivistelmä

- EU:n 2040 nettopäästövähennystavoite voidaan asettaa vuosien 2030 ja 2050 tavoitteiden välisen lineaarisen polun yläpuolelle, mikä toteutuu komission 90 %:n ehdotuksessa.
- Edellytyksenä on toimeenpanon kustannustehokkuus ja elinkeinoelämän toimia tukeva toimintaympäristöä.
- Päästövähennysyksiköt tulee mahdollistaa EU:n molemmissa päästökaupoissa eli yleisessä päästökaupassa (laitokset sekä lento- ja meriliikenne) ja 2027 käynnistyvässä tieliikenteen ja muiden sektoreiden päästökaupassa (ETS2). Tämä parantaa kustannustehokkuutta.
- Yksiköiden käyttömahdollisuus puuttuu kokonaan komission ehdotuksesta ja valtioneuvoston kannasta.
- Kannatettavia päästövähennysyksiköitä ovat sekä EU:n sisäiset tekniset poistumat että kansainväliset, Pariisin sopimuksen Artikla 6:n mukaiset yksiköt.
- Fyysinen saavutettavuus on lisättävä 18 kohdan pituiseen listaan näkökulmista, joita komission tulisi harkita uutta ilmastolainsäädäntöä valmistellessaan

Tausta

Palvelualojen työnantajat Palta kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa pyynnöstä toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto.

Palta edustaa yksityisiä palveluyrityksiä useilla eri palvelualoilla, esimerkiksi informaatio- ja viestintä sekä liikenne- ja logistiikka. Yksityiset palvelualat ovat korvaamattoman tärkeitä Suomen taloudelle, sillä ne tuottavat noin 40 % Suomen BKT:sta ja talous palveluvaltaistuu edelleen.

Kunnianhimoinen ilmastotavoite vaatii tuekseen kustannustehokkaan toimeenpanon

Palta on sitoutunut uudistamaan EU:n ja Suomen ilmastopolitiikkaa siten, että teemme oman osamme maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi kohti 1,5 astetta. Siirtymässä hiilineutraaliuuteen tulee varmistaa, että ilmasto- ja ympäristövelvoitteet ovat globaalissa kilpailussa toimiville yrityksille mahdollisimman tasapuolisia.

Palta katsoo, että vuoden 2040 nettopäästövähennystavoite voidaan asettaa vuosien 2030 ja 2050 tavoitteiden välisen lineaarisen polun yläpuolelle, mikä toteutuu komission -90 %:n ehdotuksessa. Edellytyksenä on kuitenkin toimeenpanevan

Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Eteläranta 10, 6.krs, PL 62, 00131 Helsinki
Y-tunnus 0773798-8

palta.fi
+358 20 595 5000
info@palta.fi

politiikkakehikon kustannustehokkuus sekä elinkeinoelämän toimia tukeva ja kannustava toimintaympäristöä.

Palta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmasto- ja energia-arkkitehtuuri sisältäisi riittäviä joustoelementtejä, esimerkiksi sektoreiden välillä. Palta yhtyy myös valtioneuvoston näkemykseen, että taakanjakoasetus, jossa asetetaan jäsenvaltiokohtaiset tavoitteet yleisen päästökaupan ulkopuolelle, ei edistä kustannustehokkuutta EU-tasolla. Siksi taakanjakosektorista tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä luopumaan vuoden 2030 jälkeen.

Päästövähennysyksiköiden mahdollisuudet tulee hyödyntää molemmissa päästökaupoissa

Komission ehdotuksesta puuttuu valitettavasti mahdollisuus hyödyntää erilaisia päästökompensaatioita vuonna 2027 käynnistyvässä maantieliikenteen ja muiden sektoreiden päästökaupassa (ETS2). Päästökompensaatiot kannattaa mahdollistaa ETS2-päästökaupassa jo riskienhallinnan ja kustannustehokkuuden vuoksi. Näin voitaisiin mahdollisesti myös hillitä bensan ja dieselin hinnannousua tulevina vuosina.

Päästökompensaatioihin kuuluvat EU:n sisällä tuotetut tekniset poistumat (esim. CO_2:n talteenotto suoraan ilmakehästä) sekä kansainväliset ilmastotoimet (Pariisin ilmastosopimuksen 6. artiklan mukaiset yksiköt). Komissio ehdotti poistumien mahdollistamista joissakin tapauksissa EU:n yleisessä päästökaupassa laitoksille sekä lento- ja meriliikenteelle mutta ei ETS2:ssa maantieliikenteelle. Kansainvälisten päästövähennysten käyttöä komissio ei sallisi kummassakaan päästökaupassa.

Päästökompensaatioiden käyttöä ei tule tässä vaiheessa kieltää kummankaan päästökaupan osalta, sillä komission ehdotukset eivät perustu minkäänlaisiin vaikutusarvioihin. Kaikki keinot kannattaa säilyttää työkalupakissa. Toki on olennaisen tärkeää varmistaa päästökompensaatioiden ympäristöintegriteetti.

Yleisemminkin Palta ehdottaa, että Suomen kannan sanamuotoja muutetaan 6. artiklan yksiköiden osalta nykyistä myönteisempään suuntaan - kyseessä on ennemminkin mahdollisuus kuin ongelma.

Tärkeimmät muutosehdotukset Suomen kantaan (lisäykset punaisella, poistot yliviivauksella):

- *Komission ehdotus ei ota kantaa 6 artiklan yksiköiden tarkempaan hyödyntämiseen vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmastoarkkitehtuurissa, mutta valtioneuvosto korostaa ~~varovaisuutta pohdittaessa niiden käyttöä~~ tarvetta varmistaa yksiköiden ympäristöintegriteetti. Lisäksi valtioneuvosto ~~suhtautuu kriittisesti yksiköiden mahdolliseen käyttämiseen EU:n päästökaupan velvoitteiden täyttämiseksi, jotta ei aiheutettaisi häiriöitä hyvin toimivalle järjestelmälle~~ kannattaa yksiköiden käytön mahdollistamista EU:n yleisen päästökaupan sekä liikenteen ja muiden sektoreiden päästökaupan (ETS2) velvoitteiden täyttämiseksi, koska se tarjoaisi kustannustehokkaan tavan päästövähennyksiin.*

- *Valtioneuvosto pitää tärkeänä teknisten nielujen sisällyttämistä paitsi EU:n yleiseen päästökauppaan myös liikenteen ja muiden sektoreiden päästökauppaan (ETS2), ja tukee näin muutettuna tämän mainitsemista osana vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon valmistelua ohjaavaa kehikkoa~~, kuten komissio ehdottaa~~. Valtioneuvosto pitää positiivisena, että komission ehdotuksessa biogeeniset nielut rinnastetaan suoraan ilmasta talteenotettavan hiilidioksidin kanssa.*

Fyysinen saavutettavuus on huomioitava tulevan ilmastopolitiikan valmistelussa

Suomesta tuli kertaheitolla kansainvälisen liikenteen ja logistiikan pussinperä, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaan vuonna 2022. Tämä on iso kilpailuhaitta maallemme. Toimintavarmat ja tehokkaat kansainväliset liikenneyhteydet ovat lisäksi tärkeitä sotilaallisen turvallisuuden kannalta.

Komission ehdotus EU:n ilmastolain muuttamisesta sisältää 18 kohdan pituisen listan näkökulmista, joita komission tulisi harkita uutta ilmastolainsäädäntöä valmistellessaan. Lista ei kuitenkaan sisällä fyysistä saavutettavuutta, joka tulisi lisätä listalle.

Muutosehdotukset Suomen kantaan (lisäykset punaisella):

- *Lisäksi valtioneuvosto korostaa, että EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta ja sen toimeenpanon valmistelua ohjaavaa kehikkoa tulee arvioida myös eurooppalaisen ja kansallisen kokonaisedun näkökulmasta. Valtioneuvosto ehdottaa, että komission 18-kohtaiseen listaan toimeenpanossa huomioitavista tekijöistä lisätään uutena kohtana fyysinen saavutettavuus."*

Kunnioittavasti,

Tatu Rauhamäki — Johtaja, elinkeinopolitiikka

Mikko Paloneva — Asiantuntija, elinkeinopolitiikka

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttäjä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdistämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme yli 2 000 palvelualoilla toimivaa jäsentämme.